

dan laat ze nooit meer los, zoo lang het aquarium water bevat. Eigenlijk moest een raamaquarium nooit droog staan.

Wie zoo verstandig is, er alleen kleine aquaria

vooral wanneer er in 't vorig jaar veel algen op gegroeid zijn of er schimmelziekte onder de visschen heeft geheerscht.

Gewoon afspoelen is niet voldoende; dat moet

Muurhagedis.

geheel uit glas, accumulatorenbakken, bv. op na te houden, heeft veel minder voorbereiding voor het aanstaand seizoen. Maar glas of hout, de ruiten moeten deugdelijk onderhanden genomen worden;

vooraf gaan en dan schoonwrijven met een lap met spiritus. Bij een raam-aquarium is het beter dat aan de nieuwe stopperij te doen voorafgaan, daar anders door 't afdruipe van spiritus een deel

van het lak op kan lossen en opnieuw lekken veroorzaken.

De bodem moet ook ter dege geboend worden. Hout met soda, glas met zand en spiritus. De glaswanden mogen nooit met zand, ook niet met Brusselsch zand worden afgewreven, zooals wel wordt aangeraden; het veroorzaakt altijd krassen.

Ook moet van tijd tot tijd al wat zand gewaschen worden in veel water, tot dit helder en zonder schuim boven blijft staan. Maak maar een flinke voorraad klaar. Wilt ge zekerheid dat althans niet het zand het water zal bederven, gloei het dan eerst uit op een blik of laat het koken in een ketel met water. Zorg steeds als 't noodig is een dikke laag zand te kunnen leggen, dat is een groot gemak. Breng ook al vast wat klei of turf (insectenturf) in uw voorraadschuurtje. De klei behoeft, als er dik zand op komt, niet gewassen te worden; toch kan het geen kwaad ook bij dit goedje alle vuil te verwijderen en alleen het bezinksel uit de waschkuip te gebruiken. Wie dat doet, kan het onderste uit de aardappelpist best gebruiken. Als ge een tuintje hebt moet ge dit goedje toch nooit weg laten gooien, wanneer de wintervoorraad op is, evenmin als het turfmolm; samengemengd is het een beste grond voor allerlei planten, die ge van den zomer zult kweken.

Insectenturf is altijd gezuiverd en kan de klei meestal vervangen; maar samen doen ze het beter; wie geen zinken bodem in het raam-aquarium heeft, wat altijd een gebrek is, kan zich wel met een vast aaneengesloten bodemlaag van klei behelpen; cement is ook goed; gips minder, er lost altijd iets van in 't water op.

Verzuim vooral niet bijtijds te zorgen voor een glasplaat als bedekking voor 't aquarium. Voor een groot aquarium zijn twee die goed aansluiten practischer. Ze mogen, zooals ik al eerder gezegd heb, nooit zonder een open rand vrij te laten op het aquarium passen. Vier kurken op de hoeken moeten de glasplaten dragen en een cM. vrij laten voor luchtverversing, anders beslaan de ruiten voortdurend en kan het water te weinig lucht opnemen.

Zonder glasplaat of deksel vormt zich een stof- en vetlaag op het water die een ware kweekplaats voor bacteriën is.

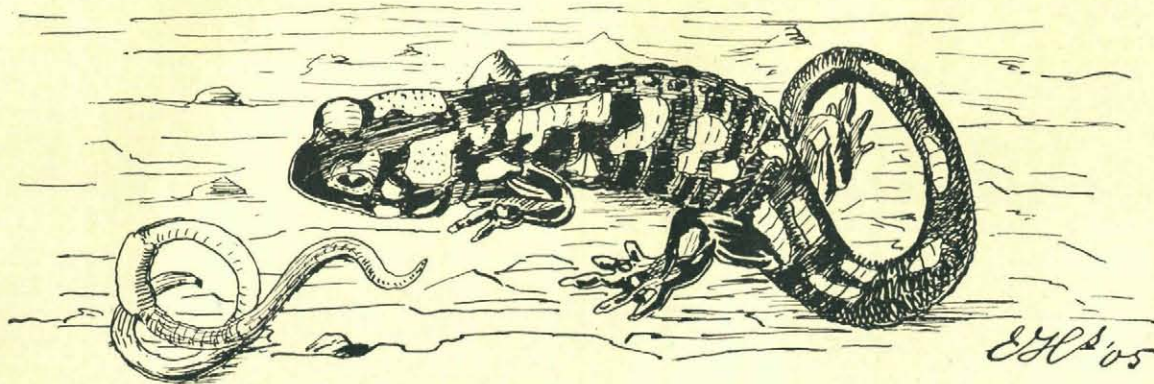
Laat een paar centimeter water boven de zandlaag van uw aldus ingericht aquarium staan en ga in de eerste dagen van Maart waterplanten halen. In de heldere sloten zijn de eerste sprietjes van waterpest, hoorn- of vederkruid al te zien. Steek die uit met een vork aan een stok gebonden. Soms hebben ze wortels, soms zijn 't uitlopende winterknoppen; wasch thuis de wortels uit en druk dan met een gaffelstokje de plantjes in de zandlaag tot dicht bij de klei- of turflaag. Als ge voorraad genoeg denkt te hebben, dan een decimeter water er op en een paar groote mooie kiezelsteenen tot een ondiep grotje vereenigd er bij; die mogen net de oppervlakte raken. Vergeet de glasplaat niet, gooi een lepeltje zout in 't water, meer niet en zorg er bij te wezen, dat u de eerste salamanders niet voor de neus weg gevangen worden. Een karpertje mag er al vast in gezelschap van vorens of desnoods goudvisch in rondzwemmen; plukken ze te veel aan de jonge spruitjes van de waterplanten, dan de visch er uit of meer waterplanten er in.

Het terrarium vereischt minder zorg, goed uitboenen met soda, de glazen met spiritus afwrijven. Eerst een aardlaag, dan een zandlaag, een hoek rondom den drinkbak met mooie kiezelsteenen belegen. Rondom langs de randen een mostapijt, zoo dat een verhoogde zand of grintplek vrijblijft.

Zet er de eerste madeliefjes, duizendblad of wat edelers in en houdt de kap er af, tot ge de eerste hagedissen, ringslangen, hazelwormen te pakken hebt gekregen, of anders de dieren, die met de landsalamanders van 't vorig jaar te voorschijn komen, uit het winterverblijf, dat ge hun bereid hebt.

Hebt ge hagedissen en landsalamanders overgehouden, zet dan het terrarium aan de zonzijde en zorg voor voedsel: aardwormen en bij gebrek aan deze meelwormen.

In 't eerst is de eetlust nog gering, maar als tegen 12 uur het zonnetje door 't glas schijnt, doen ze den

Vuursalamander of Gevlekte Landsalamander.

eersten hap en dan lijken ze wel de geeuwonger te krijgen. Als ge nog nooit muurhagedissen, en landsalamanders hebt gehouden moest ge u dezen keer de weelde eens veroorloven. Indien er maar droge plekjes en veel steenen met kloutertakken er tusschen in het terrarium zijn, voelen ook de muurhagedissen er zich prettig; de landsalamander zit liever onder 't mos zoolang de zon schijnt. Aan die heb je 't meeste 's middags na schooltijd.

Ik kan u in ons land geen vindplaats opgeven voor muurhagedissen net zoo min als voor landsalamanders. Deze zijn hier, ondanks de opgaven van Schlegel, in de laatste honderd jaar ook niet geweest; dat geloof ik stellig.

Ik heb eens goed nagegaan waar de vuursalamander of gevlekte landsalamander, hierboven geteekend voorkomt. Nergens anders dan waar bosschen groeien en beekjes stroomen, over leisteenoetsen, niet op kalkbergen. En zoek die maar eens in ons land. Ik weet net op de grens van ons land, bij Sippenaken, één plekje waar leisteenoet zit en dan nog bijna geheel verweerd.

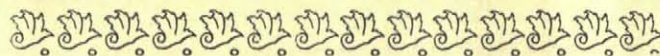
Muurhagedissen komen evenmin in ons land voor. Er zijn er hoogstens een paar en die heb ik er zelf ingebracht. 't Is nog de vraag, of ze zijn blijven leven en voorttellen. De eenige streken waar ze zouden kunnen leven, zijn de kalk- of mergelheuveld in Zuid-Limburg. Een paar uur over de grens in den Eifel en in België heb ik ze van den zomer wel gezien.

Als er in den laatsten tijd in ons land exemplaren van de twee soorten of een van beiden gevangen waren, had ik stellig ook wel bericht gehad, als antwoord op mijn oproeping in de eerste aflevering; de jaargang is al weer uit en ik heb nog geen enkele vondst kunnen opnemen.

Wel werd mij onlangs een springlevenden vuursalamander gezonden, die uit een Haarlemschen tuin was opgedolven, maar zijn geboortebek stroomt in Beieren. Het beest heeft zijn onvrijwillig onderbroken winterslaap niet willen hervatten en poseerde heel gewillig voor mijn teekening.

De muurhagedis, afkomstig van de Gileppe bij Dolhain, is naar het leven geschetst op de plek in Z. Limburg, waar ik hem en eenige levensgezellinnen „gepoot“ heb.

E. HEIMANS.

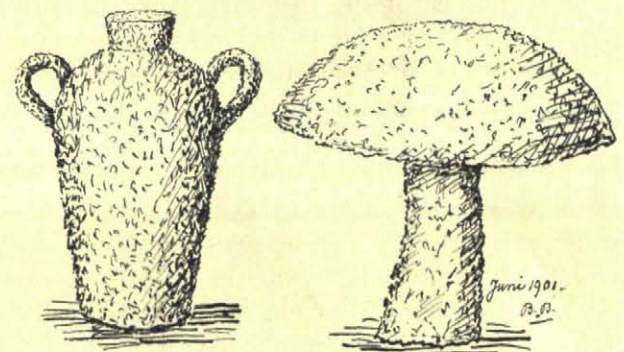
TAXUS BACCATA (L.).

In den eersten jaargang van *D. L. N.* gaf Heimans zijne artikelen over de boomen en heesters in den winter, en daarbij kreeg de *Taxus* ook zijn beurt. Sedert evenwel zijn we aan het eind van den negenden jaargang gekomen, en al dien tijd is de *Taxus* niet meer genoemd. Toch

is deze heester niet alleen zeer algemeen, maar bovendien levert hij ons zeer welkom wintermateriaal, zoodat ik maar zeggen wil, dat we den *Taxus* niet langer mogen veronachtzamen. Er geschiedt hem toch al onrecht genoeg van andere kanten!

Deze heester, zei ik, en dat is ten onzent ook het geval; maar van nature is hij een boom. In het nieuwe oecologische (= biologische) werk van Kirchner, Loew en Schröter lees ik, dat de grootste hoogte bereikt is door een *Taxus* van Harlington bij Hounslow: 17.4 M. Onze andere naaldbomen (den, spar, zilverspar, larix) bereiken weliswaar bijna het dubbele van deze hoogte; maar een *Taxus* ter hoogte van een Amsterdamsch huis of een flinke boerenschuur kunnen we ons toch eigenlijk niet goed voorstellen.

En dat gaat heelemaal niet, wanneer we hem kennen als kweekproduct in den vorm van een koffiekant, een paddenstoel, een haan, een kanonneerboot, een kerk, een poedel, een vaas, een bloempot met een boompje er in, enz., want tot zulke dingen wordt de *Taxus* vaak verknoeid.

Opgesnoeide *Taxus*-struiken.

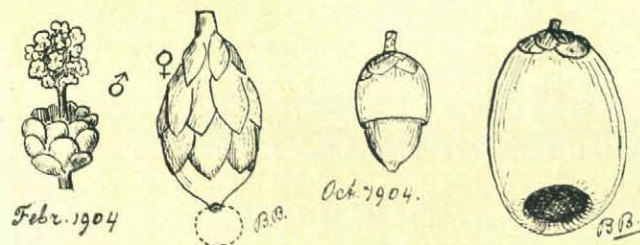
„Taillable et corvéable à merci“... de *Taxus* is het in den hoogsten graad, en *dus* wordt er misbruik van gemaakt. Alleen het z. g. n. palmboompje (*Buxus sempervirens*) geniet mede de eer, in den een of anderen gedrochtelijken vorm voor veel geld te worden verkocht. Inderdaad zijn die dingen enorm duur; maar er verlopen ook heel wat jaren, vóór ze leverbaar zijn.

Al worden ze in Holland gekweekt, toch is het voor onzen „Nationalstolz“ nog een weinigje troostend, dat ze meest aan Engelschen en Amerikanen worden geleverd. En ik wil maar liefst aannemen, dat we hier achter pecuniaire schrielheid geen aesthetische armoe verbergen. Evenwel, zoolang er nog „Ruyschdaeltjes“ gemaakt worden van verknijpte postzegels, is die zaak ook bij ons nog niet in orde.

Dat de *Taxus* in elken vorm gesnoeid worden kan, komt doordat hij ongeëvenaard is in het vormen van pro- en adventiefknoppen: slapende en toevallige knoppen, die na het snoeien overal tot ontwikkeling kunnen komen.

Voor al in den tijd van den „style Le Nôtre“, in de 18e eeuw, was de *Taxus* in trek; van geen ander materiaal waren zulke fraaie geschoren hagen, poorten, prieeltjes enz. te maken.

Sedert een veertien dagen heb ik een paar *Taxus*-takken in een glas water staan, om ze te laten bloeien. Ik weet hier bij Amsterdam een *Taxus* te

Bloemen en vruchten van *Taxus*.

staan, die in November heerlijk vol met fraairoode bessen zit. (Eigenlijk moet ik „schijnbessen“ zeggen; maar daarover straks). Dat is een vrouwelijk exemplaar, terwijl even verder een mannelijk exemplaar groeit.

Op het oogenblik beginnen ze beide te „bloeien“, dat is te zeggen, mijn takjes thuis; maar je moet het weten, anders zie je het niet; tenminste niet bij de vr. bloemen. De m. bloemen zijn beter te zien, en daarom zullen we die eerst nemen; bovendien naderen ze ook meer tot het type „bloem“, zooals we dat in zijn eenvoudigsten vorm bij de Angiospermen (bedektzadigen) kennen.

Toen ik de takjes mee naar huis nam, waren de stuifmeelbloemen nog slechts te zien als bolvormige, gele knopjes in de oksels der bladeren (naalden) van de takjes, die in den afgeloopen zomer waren gevormd. Van de gewone bladknoppen zijn ze goed te onderscheiden; deze laatste zijn langwerpiger en meer bruin van kleur, en bovendien meer aan het eind van den tak geplaatst, d. i. aan den top en in de oksels der bovenste naalden. Soms zijn de bovenste zijknoppen zoo hoog geplaatst, dat het schijnt, of er twee of drie eindknoppen zijn.

Thans beginnen de schubben der bloemknoppen zich een weinig te ontsluiten en komen de helmbindsels voor den dag. Deze zijn ten getale van gewoonlijk 8 à 10, soms meer, soms minder, rondom een spil geplaatst. Ze bevatten meestal 6 of 7 helmhokjes, die met lichtgeel stuifmeel gevuld zijn.

Bij rijpheid openen zich de helmhokjes, om het stuifmeel aan den wind prijs te geven; doch alleen bij droog weer. De wanden der helmhokjes zijn nl. zeer hygroscopisch en zoodra het weer omslaat en het begint te regenen, sluiten ze zich weer. Dan blijkt de doelmatigheid der knopschubben; deze zijn bol en beschutten zodoende het stuifmeel tegen nat worden.

Naarmate de bloem ouder wordt, verlengt zich de spil min of meer (in de teekening is dit iets te

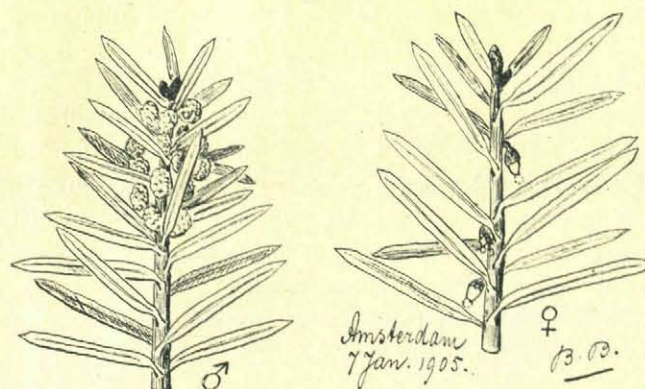
sterk weergegeven) en langzamerhand verschrompelen de helmbindsels. Het loont de moeite, eens met een stok tegen een stuivenden *Taxus* te slaan. Zoo'n rookwolk van stuifmeel ziet men beslist nergens. 't Is alsof de struik in brand staat.

Nog primitiever zijn de vrouwelijke bloemen. Tot kort voor den bloei zijn ze van gewone bladknoppen niet te onderscheiden, en zelfs als ze bloeien moet men ze kennen, of men ziet ze nòg over het hoofd. Daarbij komt nog, dat ze lang zoo talrijk niet zijn als de m. bloemen. Zoodra ze evenwel zullen gaan bloeien, buigen ze zich naar beneden, en bij nauwkeurig toezien kan men nu ook meer verschil bespeuren. Aan den top steekt nl. een lichtgekleurd voorwerpje een weinig tusschen de schubben uit. Dat is het eitje, het toekomstige zaadje.

Bij andere planten (b.v. papaver, koolzaad, erwt, koekoeksbloem, lisch, enz.) zijn we gewoon, de eitjes (ev. zaden) in een vruchtbeginsel aan te treffen. Hier bij den *Taxus* nu ligt het open en bloot. Daarom worden planten, die aldus bloeien, naaktzadigen (Gymnospermen) genoemd, in tegenstelling met de bedektzadigen (Angiospermen).

De naaktzadigen zijn niet talrijk. In warmer gewesten groeien de cycadeëen, die we ten onzent alleen in warme kassen kunnen kweeken. Misschien kennen onze lezers wel die fraaie donkergroene vedervormige takken (bladen), waarvan men wel grafkransen ziet. Deze zijn van *Cycas revoluta*. Behalve de Cycadeëen behooren tot de naaktzadigen alleen nog de Coniferen (naaldboomen).

Oogenschijnlijk is bij de andere naaldboomen de bouw der vr. bloeiwijze niet zoo eenvoudig. Dit komt, doordat meerdere eitjes rondom een spil gerangschikt zijn in de oksels van schubben. In het wezen der zaak is echter geen verschil. Alleen moeten we het bij den *Taxus* zoo nauw niet nemen, als we spreken van Coniferen. Dit woord beduidt: kegeldragers en in letterlijken zin opgevat, kan de *Taxus* daartoe niet gerekend worden. Dennen, sparren, larix, en als men wil Thuya's, Cupressen, Biota, Cryptomeria's, die vormen

Taxus-takjes met mannelijke (♂) en vrouwelijke (♀) bloemen.

kegels; maar daarvan is bij den *Taxus* geen sprake, daar de eitjes immers afzonderlijk zitten.

Daar er geen vruchtbeginsel is, kan er van zelf ook geen stijl of zittende stempel zijn. Nu zijn we bij de windbloemen juist gewoon aan bijzonder goed ontwikkelde stempels (gras, hop, brandnetel, hennep, pimpernel, hazelaar, enz.), omdat deze het rondzwevende stuifmeel moeten opvangen.

Bij de naaktzadigen moet het stuifmeel rechtstreeks in het eitje waaien. Het behoeft ons daarom niet te verwonderen, dat hier, ondanks de afwezigheid van stempels, toch maatregelen zijn getroffen, waardoor de bestuiving en de daaropvolgende bevruchting zooveel mogelijk verzekerd worden. In de eerste plaats wordt er eene enorme hoeveelheid stuifmeel geproduceerd, wat natuurlijk de trefkans al vermeerderd. En bij de beschouwing van een m. bloem zagen we reeds, dat er bij nat weer tegen verspilling gewaakt wordt.

Maar ook aan het eitje zijn nog doelmatige inrichtingen te constateeren. Het „poortje“, waardoor de stuifmeelbuis naar binnen moet dringen, is bij de bedektzadigen vrij klein. Bij den *Taxus* is het zóó groot, dat het met het bloote oog te zien is. Daardoor wordt de kans tot het opvangen van stuifmeel alweer grooter. Er komt evenwel nog wat bij.

Door het poortje wordt een klein druppeltje vloeistof afgescheiden, dat naar buiten gedreven wordt; misschien wel tengevolge van de verhoogde temperatuur bij het bloeien. 't Is een fraai gezicht, als de zon op een helderen Aprildag op zoo'n bloeienden *Taxus* schijnt; dan is het, alsof de boom vol fijne diamantjes zit.

In dit vloeistofdruppeltje worden de stuifmeelkorrels opgevangen, zoodat het ten naastenbij den rol van stempel vervult. Uiterst merkwaardig is het feit, dat het tegen den avond weer naar binnen gezogen wordt. Tengevolge van de temperatuursverlaging koelt de lucht in het eitje af, waardoor het evenwicht met de drukking der buitenlucht verbroken wordt (wetten van Gay Lussac en Boyle). Het vloeistofdruppeltje wordt nu met de stuifmeelkorrels naar binnen geperst, waarna de inhoud van den stuifmeelkorrel met de eikel versmelt, en zoo de kiem van een zaadje doet ontstaan.

Naarmate het zaadje rijpt, groeit een ringvormige schub naar boven uit (zaadmantel) en omgeeft ten slotte het zaadje geheel, behalve aan den top. Eerst is deze zaadmantel groen; maar later wordt hij rood en sappig, om bessen-etende vogels aan te lokken ter verspreiding.

Men spreekt hier van een schijnbes; om behoorlijk op den naam bes aanspraak te kunnen maken, moet de vruchtwand (en soms ook de bloembodem) hebben deelgenomen aan de vorming, en daar we

bij den *Taxus* geen vruchtbeginsel hebben, is er dus van een echte bes geen sprake. Maar de lijsters en naar men zegt ook de kwikstaarten nemen het zoo nauw niet, n'en déplaie aux morphologistes pur sang, noch aan den latijnschen naam (*baccata* = besdragend).

De coniferen bevatten alle hars, uitgezonderd de *Taxus*, die daarentegen weer de eenige vergiftige naaldboom is. Het alcaloïd taxine schijnt bijzonder schadelijk voor paarden. Nog onlangs werd in „Floralia“ een vergiftigingsgeval aangehaald van twee paarden in Friesland, die ervan hadden gegeten. Bij inspuiting zijn minimaal-hoeveelheden reeds doodelijk: een konijn stierf na driekwartier tengevolge van eene inspuiting met 0,02 gram taxine.

Bij inwendig gebruik kan natuurlijk meer verdragen worden, en het schijnt zelfs, dat tweehoevige dieren er al heel weinig hinder van hebben. Daar wij echter niet het geluk hebben tot deze zoogdierorde te behoren, is voorzichtigheid ons geraten. Trouwens de naam Venijnboom (zooals de *Taxus* op sommige plaatsen heet) zegt al genoeg.

Hier en daar worden oude *Taxus*boomen aangetroffen met extra-omvangrijke stammen. Vroeger schatte men die boomen veel en veel ouder, dan ze werkelijk zijn. Thans weet men echter, dat die enorm dikke stammen op eene bijzondere wijze ontstaan.

De rechtopstaande takken nl. die rondom den eigenlijken stam staan, groeien daar langzamerhand vast tegenaan en ten slotte vergroeien ze zoowel onderling als met den hoofdstam. Zulke vergroeiingen van *Taxus* komen bij ons te lande niet voor, zoover ik weet; maar bij oude klimopstammen om oude boomen is zoo'n verschijnsel vrij algemeen. Op de oude Oosterbegraafplaats bij de Muiderpoort zijn daarvan fraaie voorbeelden te zien.

In den regel zijn die oude *Taxussen* hol, en dan vinden we daarvan curieuze dingen vermeld. Zoo wordt te Tisbury een *Taxus* genoemd, waarvan de middellijn 1 M. boven den grond 3,59 M. bedraagt. In de holte van den stam hebben eens 17 personen ontbeten.

Te La Haye de Routot (Normandië) staat er een van 3 M. middellijn, die van binnen tot kapel is ingericht.

Als we met zulke eerbiedwaardige boomen onze heesters vergelijken, dan komen we heel wat te kort. En mogelijk ook zijn er in ons land wel flinke exemplaren te vinden, al dienen ze dan ook niet als plaats, om den mensch lichamelijk of geestelijk te sterken.

Er is maar een conifeer, een echte boom, dien men met den *Taxus* zou kunnen verwarren: de zilverspar (*Abies alba*). Ook hier zijn de naalden zoowat even breed als van den *Taxus*, en ook naar twee

zijden gericht. Maar ze zijn meestal uitgerand of stomp (die van *Taxus* zijn puntig) en bovendien aan de onderzijde steeds van twee witte strepen voorzien, die bij *Taxus* niet voorkomen.

Dat de bladen (naalden) naar twee zijden gericht zijn, is eigenlijk maar half waar. Bij een rechtopstaanden tak staan ze verspreid; dat is de beste stand, om zooveel mogelijk licht op te vangen. Werd nu zoo'n tak tijdens den groei in horizontale richting vastgebonden, dan zou het maar kort duren, of al de naalden stonden naar rechts en links. De inplantingsplaatsen behouden evenwel haar verspreiden stand, en de vedervormige rangschikking komt eenvoudig tot stand door eene dubbele draaibeweging der naalden: in dwarse richting door draaiing van den voet der bladsteelen, in lengte-richting door een halven slag om de lengte-as der naalden te draaien.

Dit is trouwens een verschijnsel, dat we honderden malen aan andere planten kunnen waarnemen. Daardoor wordt b. v. een horizontale beuke- of vliertak feitelijk één groot blad.

Aan de schuinstaande takken kunnen we alle mogelijke overgangsstadiën waarnemen, wat eigenlijk van zelf spreekt.

Er bestaan van *Taxus baccata* eenige variëteiten, die min of meer van den oorspronkelijken vorm afwijken; maar lang niet onaardig zijn. Zoo is *T. baccata aurea* var. een lief goudbont heestertje, dat het vooral 's winters heel mooi doet. *T. baccata erecta* (= *pyramidalis*) groeit fraai omhoog en slechts weinig in breedte; nog meer is dit het geval met de zuilvormige variëteit *T. b. fastigiata*.

Wie van vogeltjes houdt, bewijst dezen een grooten dienst door *Taxus* en andere sier-coniferen aan te planten. Niet alleen willen ze daarin graag nestelen; maar als 't koud is, vinden ze er heerlijke schuilplaatsen.

Merels en Winterkoninkjes broeden er in, zelfs in beperkte stadstuinjes.

Amsterdam, Jan. 1905.

B. BOON.

EEN EN ANDER OVER GAAIEN.

Hoe meer ik de Vlaamsche gaaien leer kennen, hoe aardiger ik ze vind en hoe vaster ik er van overtuigd raak, dat deze mooie vogels onbillijk door ons beoordeeld en behandeld worden. Bijna unaniem wordt dit dier uitgekreten voor moordenaar en iedereen, die een geweer in de hand durft te nemen, meent mee te moeten doen aan den verdelgingskrijg tegen de meerkollen. Als ze

niet zoo slim en waakzaam waren, dan was er misschien geen een meer overgebleven en zouden wij deze schitterende verschijning uit onze bosschen moeten derven.

Het is wel wenschelijk, dat velen van ons eens eerlijk het leven en bedrijf van dezen vogel nagaan en dan zal waarschijnlijk blijken, dat hij het grootste deel van 't jaar onschadelijk of zelfs nuttig is en zijn gedrag tijdens den broedtijd lang zoo afschuwelijk niet als men wel meent.

't Is een drukke vogel en zijn schitterende kleuren verraden hem al op een afstand van tientallen meters. Hij vervult het bosch met zijn geschreeuw, dat in onze ooren den indruk wekt van boosaardigheid en wreedheid. Zijn voorzichtigheid en schuwheid lijken ons de bewijzen van een slecht geweten en zoo komen wij er gauw toe om de misdrijven van de steelsche kat, de valsche ratten en de phlegmatigsche, sluwe en brutale kraai op rekening te schrijven van den bonten druktemaker.

Nu zou ik inderdaad wel eens willen vernemen, wie de Vlaamsche gaai wel eens op heeterdaad betrapt heeft. Dat is bij den zoogenaamd schuwen aard van den vogel niet zoo heel gemakkelijk, maar er is nog een andere manier van onderzoek, die zeer mooie resultaten kan verschaffen en dat is het nagaan van een gaaiennest, naarmate de jongen zich ontwikkelen.

Ieder, die wel eens een nest van een eenzaam levend kraaienpaar gezien heeft, weet, dat de grond er onder vol ligt met allerlei overblijfselen van eieren, jonge vogels en kleine zoogdieren, die dan op onwederlegbare manier aantoonen, dat de kraai, de zwarte kraai, zijn jongen bij voorkeur voedt met gewervelde dieren en wel het meest met eieren en jonge vogels.

Nu is dat bij de gaaien geheel anders, een heel enkele keer maar vindt ge er beentjes of veeren, maar in hoofdzaak voeden zij hun jongen met insecten en ik heb reden om te vermoeden, dat ze in het nest ook al wel eens getracteerd worden op zoete doperwtjes. Insecten blijven echter de hoofdzaak en in menigen tuin waar men hem belaaft met de buks of met strikken, komt hij eigenlijk alleen om er rupsen te zoeken.

Het is wel de moeite waard, om het leven van deze prachtige dieren na te gaan en wie ze goed behandelt, ondervindt dat ze volstrekt niet schuw zijn. In den afgelopen herfst heb ik door mijn jongens een paar duizend eikels laten inzamelen en die strooide ik dan bij partijtjes uit op een plekje vlak voor het raam van mijn studeerkamer. Al heel gauw hadden de gaaien dat bespeurd en nu had ik weken achtereen het genoegen, dat ze hoe langer hoe driester vlak onder mijn raam kwamen, om zich vol te stoppen en zich ten slotte in 't